

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Poslovni sekretar

POMEMBNOST BESEDILA V GLASBI

Mentorica: Ana Peklenik, prof. slov.
Lektorica: Ana Peklenik, prof. slov.

Kandidat: Milinko Medojević

Kranj, september 2011

ZAHVALA

Zahvaljujem se Ani Peklenik, prof., za vodenje in usmerjanje pri pisanju diplomske naloge.

Prav tako se zahvaljujem vsem anketirancem za sodelovanje pri raziskovalnem delu naloge.

IZJAVA

»Študent Milinko Medojević izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom Ane Peklenik, prof.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne _____

Podpis: _____

POVZETEK

V teoretičnem delu diplomskega dela je opisana glasba, razvoj te na Slovenskem, pomen besedila v pesmi, navedeni so nekateri pisci glasbenih besedil.

V raziskovalnem delu smo z anketo želeli ugotoviti, kaj ljudje poslušajo in kje poslušajo, kaj jim je všeč in kaj ne ter izvedeti, ali ocenjujejo besedilo kot pomembno ali ne.

Govorili bomo o ljudeh, ki so odgovorni za nastajanje besedil, o slovenskih tekstopiscih in o kvaliteti besedil, ki je ali ni pomembna danes.

KLJUČNE BESEDE

- glasba
- besedilo
- tekstopisci

ABSTRACT

In the theoretical part of the thesis describes the music, this development only in Slovenian, the importance of text in a song and music writers off the text.

In the research work I wanted to poll people listen to find out what and where to listen to what they like and what not and find out whether the wording is important or not.

We will talk about people who are responsible for the creation of the texts of Slovenian songwriters and the quality of the text, which is or is not relevant today.

KEYWORDS

- music
- text
- songwriters

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	PREDSTAVITEV	1
1.2	METODE DELA	1
2	GLASBA.....	2
2.1	KAJ JE GLASBA	2
2.2	ZGODOVINA GLASBE	2
2.3	POMEN GLASBE V VSAKODNEVNEM ŽIVLJENJU	3
3	TEKSTOPISCI	5
3.1	KDO SO TEKSTOPISCI.....	5
3.2	SLOVENSKI TEKSTOPISCI	6
3.2.1	DUŠAN VELKAVERH	6
3.2.2	DRAGO MISELJ – MEF	7
3.2.3	DAMJANA KENDA HUSSU	7
3.2.4	KANTAVTORJI	8
	TOMAŽ DOMICELJ	8
	ANDREJ ŠIFRER	9
	ADI SMOLAR	11
4	BESEDILA	12
4.1	NASLOV	12
4.2	VERZ	12
4.3	REFREN	13
4.4	VSEBINSKI ELEMENTI BESEDILA	13
4.5	TEMATIKA	13
4.6	JEZIKOVNE ZNAČILNOSTI.....	13
5	ZAŠČITA GLASBENIH DEL.....	14
5.1	AVTORSKA ZAŠČITA.....	14
5.2	SAZAS	16
5.2.1	OSNOVNE DEJAVNOSTI.....	16
6	RAZISKOVALNI DEL	17
6.1	REZULTATI ANKETE	17
7	ZAKLJUČEK	23
	LITERATURA IN VIRI.....	24
	PRILOGA	25

1 UVOD

1.1 PREDSTAVITEV

Diplomska naloga govori o pomembnosti besedila v glasbi. Govorili bomo o besedilu, ki je, kot nekateri pravijo, bolj pomembno kot sama glasba, nekateri pa menijo, da bi jo lahko poslušali tudi brez besedila.

Za večino priznanih tekstopiscev je to drugi poklic, ker se verjetno samo s tem ne bi dalo živeti na neki normalni ravni. Glasba je postala del vsakdanjega življenja in po pravici si ga ne predstavljamo brez nje. Slabe in dobre glasbe je na pretek, toliko različne glasbe ter dobrih in slabih besedil, da se za vsakogar najde tisto, kar mu ustreza.

Menimo, da je problem današnje glasbe v tem, da se tudi neusposobljeni kader ukvarja s glasbo, bodisi zato ker ima denar in hoče biti medijsko izpostavljen, bodisi zato, ker ima rad glasbo in misli, da je to način, kako zadovoljiti svoje potrebe. Danes je glasbena industrija ena najmočnejših na svetu, kajti reklame ji vsekakor ne manjka, pesem ali kar cel album je lažje posneti kot kdaj koli prej. Besedila so postala nesmiselna, niti malo logična, kajti v trendu je glasba, ki pritegne skoraj vsakega poslušalca že ob prvem poslušanju.

Fergie je zelo ponosna na nekonvencionalni način pisanja besedil skupine Black Eyed Peas, v kateri so poleg nje še **will.i.am**, **apl.de.ap** in **Taboo**. Da so besedila pogosto nesmiselna, člani vedo, vendar Fergie meni, da si ne zaslužijo kritike, saj nikoli niso trdili, da so najboljši pisci besedil. Njihova glasba je zabavna in Fergie pravi, da so trdo delali za svoj uspeh. »Kar zadeva našo delovno etiko, pa menim, da smo si uspeh zaslužili,« je še povedala Fergie (spletni vir, 2011).

1.2 METODE DELA

Za metodo dela je izbrana anketa, v katero smo vključili dve čisto različni besedili, ki med seboj nimata nič skupnega. Zanimalo nas je, če ljudi bolj pritegne globoko, resno in kvalitetnejše besedilo ali pač ne. Z anketo smo želeli ugotoviti, kaj je to, kar je ljudem všeč, je besedilo tisto, ki je važno in ali ga poslušajo.

2 GLASBA

2.1 KAJ JE GLASBA

Glasba je nekaj skrajno intimnega: težko je najti človeka, ki nima svoje najljubše glasbe, pa tudi takega ni, ki se ne bi znašel v okoliščini, ko bi mu kaka glasba ne šla na živce. Seveda tega sploh ne bi bilo smiselno omenjati, če ne bi bila glasba ena najpomembnejših tržnih dejavnosti na svetu. Ne nazadnje: kdaj ste nazadnje preživeli dan, ne da bi vsaj dve uri poslušali glasbo?

Glasba se v družboslovni analizi običajno obravnava kot družbena vrednota, kot del nekega sistema uporabnih dobrin in storitev. Vselej je odvisna od navad, uzanc, ekonomskih in ne nazadnje tudi političnih spremenljivk, ki jih skušamo zajeti s pojmom kultura – s pojmom, ki prinaša »izrazito relacijska polja, razpršena v mnogoterost medsebojnih prekrivajočih in izpodbijajočih se razmerij« (Leon Stefanija, 2010, cit. po Vidmar Horvat 2004: 4)

Glasba ni »umetnost«, ki se ravna, kakor mislimo danes, po svojih lastnih zakonih. Petje in igre nastajajo v začetku vedno iz magičnih razlogov. Glasbi pripisujejo *magično moč*; uporabljajo jo kot magično sredstvo. Glasba je torej moč, s katero se primitivni človek upa postaviti zoper čarovne sile, kajti zanj je vsa narava živa, magične moči ga obdajajo od vseh strani. Glasba je magija, čarovnija z nadčutno vsebino (Worner, 1992).

»Glasba je lirična pajčevina med srcem in možgani.« (Miroslav Krleža)

2.2 ZGODOVINA GLASBE

Glasba je izraz človeških čustev – duše. Ker je tako globoko povezana s človekovo naravo, je bila od nekdanj najiskrenejša spremljevalka človeških prizadevanj; bila je s človekom v veselju in žalosti, ko se je boril za svoj obstanek in boljše življenje. Zato je tam, kjer je pričetek zgodovine človeštva, pričetek glasbe.

Pračlovek se je najprej opajal ob zvokih, ki jih je izvajal z udarjanjem na trde, zveneče predmete in jih spremljal s svojim glasom. Pri tem ga je najbolj prevzel ritem. Z njim je povezal tudi gibanje telesa. Imeli so ples, petje, igra na zveneče predmete (les, kamen, kost). Posnemali so zvoke iz narave, kot so npr. živalski glasovi, naravni pojavi ... Prvi instrument je bila paleolitska piščal. Takrat se je že razvijala obredna glasba po svetu, ki so jo vodili vrači, šamani ... (spletni vir, Vesna Hotko).

2.3 GLASBA NA SLOVENSKEM

Takoj po drugi svetovni vojni je Bojan Adamič ustanovil Plesni orkester Radia Ljubljana, današnji Big Band RTV, ki je postal ključen za razvoj slovenske sodobne zabavne glasbe.

Čeprav smo že konec 50. let dobili prve popevkarske hite, je bila šele s pojavom festivala Slovenska popevka legitimna trditev, da imamo izoblikovano pravo narodno zabavnoglasbeno sceno. V drugi polovici 60. let se je pri nas razmahnila scena pop ansamblov po zgledu Beatlov, Rolling Stones in drugih. Dobili smo Kameleone, ki so bili prvi resnični jugoslovanski pop-rock zvezdniki. Nato so se pojavili kantavtorji po vzoru Boba Dylana. Pri nas sta na tem področju vidnejši osebnosti Tomaž Domicelj in Tomaž Pengov. Slovenska popevka je proti koncu sedemdesetih let začela zaradi vplivov novejših glasbenih smernic iz tujine izgubljati svojo moč in v osemdesetih letih dokončno izdihniti. V 90. letih so se začeli poskusi obuditve Slovenske popevke, ki je nazadnje uspela, vendar je kakovost popevk padla, pesmi se tudi niso tako prijele kot nekoč.

Festival je postal, podobno kot Evrovizija, bolj pista za ekshibicionizem nastopajočih, ki so bolj kot glasbo prodajali imidž in eksces. Devetdeseta leta so pomenila tudi razmah slovenskega rapa in hiphopa (spletni vir, Sigic, 2011).

2.3 POMEN GLASBE V VSAKODNEVNEM ŽIVLJENJU

Glasba ima v našem vsakdanjem življenju v določenih trenutkih večji vpliv, kot se morda zavedamo. Če tudi ne zavestno, si ljudje glasbo izbiramo glede na lastno razpoloženje in odvisno od tega, kakšen učinek želimo od nje. Pomembno je torej, ali želimo, da nas glasba razvedri, pomiri, motivira, ali nam celo pomaga priklicati določene spomine.

Najboljša glasba za učenje

Kadar se učimo ali izvajamo druge aktivnosti, ki od nas terjajo intelektualni napor, je po mnenju strokovnjakov edini in pravilen izbor tihe, mirne, počasne, meditativne glasbe. Izogibajmo se udarni glasbi, saj nam povzroči več škode kot koristi, hkrati pa zaradi nje snov tudi počasneje absorbiramo. Najboljša izbira je glasba, ki je le instrumentalna, saj našim možganom pomaga, da hitreje vpijajo informacije, hkrati pa nas razmišljanje manj utruje.

Mozart vpliva blagodejno

Raziskave znanstvenikov so pokazale, da je poslušanje Mozarta pri študentih povečalo njihovo prostorsko inteligenco, kar pomeni, da so se veliko bolje znašli pri orientaciji v prostoru, branju načrtov in reševanju geometrijskih problemov. Mozart nam tako lahko pomaga tudi takrat, ko se izgubimo v neznanem mestu. Kadar smo v situaciji, ko potrebujemo visoko zbranost in koncentracijo, s to dobro staro klasiko skorajda ne morete zgrešiti.

Za večje uspehe na športnem področju

Ko se ukvarjamo s športom, privoščimo svojim ušesom hitro in glasno glasbo, saj takšna glasba vzpodbuja naše telo pri gibalnih aktivnostih, hkrati pa se ob njej manj zavedamo svojih dejanj in dogajanja v okolici, kar nam lajša bolečine in napore in nam omogoča, da zmoremo več. Takšna glasba nas zamoti in nam prežene dolgčas, a moramo paziti, da nas ne zamoti preveč, tako da pozabimo na pravilnost izvajanja gibov.

Zanimivosti

- Vsaj eno uro poslušanja glasbe na dan zmanjšuje kronične bolečine pri različnih bolezenskih stanjih, tudi pri artritisu in za kar 25 % zmanjšuje depresijo.
- Glasba v naših možganih povzroči izločanje endorfinov – kemikalij, ki nam pričarajo občutek ljubezni.
- Če se želimo pomiriti, poslušajmo glasbo, ki jo že poznamo, saj pesmi, ki jih še nismo slišali, možgani aktivirajo, da jih začno analizirati, glasba, ki jo že poznamo, pa nanje vpliva meditativno.
- V eni izmed prodajaln z vini so predvajali francosko glasbo, kar je dvignilo prodajo francoskih vin za neverjetnih 80 %.

3 TEKSTOPISCI

3.1 KDO SO TEKSTOPISCI

Tekstopisci so:

- a) profesionalci, ki se tudi sicer ukvarjajo z literarnim delom, njihove popevke pa dosegajo visok nivo in so kvalitetne;
- b) izurjeni »obrtniški« pisci, ki se z literarnim ukvarjanjem sicer ne ukvarjajo, obvladajo pa »obrtni« in tehniko pisanja nezahtevnih besedil popevk;
- c) amaterji, ki le občasno pišejo besedila in večina njihovih izdelkov ne dosega nivoja, ki ga pri pisanju besedil dosegajo profesionalci.

Današnji avtorji besedil pogosto niso liriki, a so izurjeni »obrtniški« pisci, med njimi je tudi precej amaterjev, katerih izdelki so večkrat vsebinsko in stilsko stereotipni. Tekstopisce namreč omejuje dolžina in oblika popevke, zahteva po prilagojenosti besedila melodiji (naglaševanje, ponavljanje samoglasnikov, usklajenost besedila z melodično napetostjo ...). In ker mora biti besedilo prilagojeno melodiji, mora imeti pisec besedila naraven občutek za glasbo.

Naloga avtorjev popevk je poslušalca odtrgati od vsakdanjih skrbi in ga zabavati, zato naj bi besedilo opevalo predvsem brezskrbnost bivanja, a kljub temu zvenelo naravno in resnično. Avtor se mora zavedati, da besedila ne piše zase, ampak za širše občinstvo, zato pri pisanju ne sme biti preveč subjektiven, če želi, da se bo z besedilom moglo identificirati kar najširše občinstvo, tudi ne sme biti preveč »globoko«, sicer ne postane popularno (Kralj 2005,15)

Katere kriterije upoštevajo tekstopisci, kadar ustvarjajo nova besedila? Damjana Kenda Hussu, diplomirana novinarka, sicer pa slovenska pesnica, pisateljica, avtorica predstav in besedil za glasbo, ki v prostem času že več kot desetletje piše besedila za glasbo številnih slovenskih izvajalcev, pravi, da bi pri pisanju težko govorila o kriterijih, te morajo imeti tisti, ki ocenjujejo. Pri pisanju so odločilnega pomena navdih, talent, znanje, izkušnje, spretnost, obvladovanje forme, poznavanje žanra ... (Kenda Hussu, 2008).

Glede na to, da za glasbo, aranžmaje in ostalo poskrbijo skrbno izbrane ekipe glasbenih strokovnjakov, nas je zanimalo, ali so pevci samo izvajalci ali tudi tekstopisci. Kokolova (2009) je v svojem diplomskem delu ugotovila, da so obravnavana besedila prihajala izpod peres različnih avtorjev; 30 % besedil so

izvajalci napisali sami ali so pri tem sodelovali kot soavtorji, pri ostalih so bili tekstopisci drugi.

3.2 SLOVENSKI TEKSTOPISCI

3.2.1 DUŠAN VELKAVERH

Dušan Velkaverh, ki se je rodil v Gvajani, je slovenski jezik začel govoriti šele pri trinajstih letih. Leta 1968 je prvič sodeloval na festivalu Slovenska popevka, takrat s tremi besedili, in je v tandemu z Juretom Robežnikom za skladbo *Presenečenje* v izvedbi zasedbe Bele vrane prejel nagrado občinstva. Tako se je pridružil skupini najbolj iskanih tekstopiscev: Gregorju Strniši, Elzi Budau, Miroslavu Košuti in Svetlani Makarovič. Bil je tako iskan, da je po nekaj letih kovanja verzov celo začel ustvarjati pod psevdonimom Peter Arnold: »Ko sem začel pisati besedila, sem jih hotel pisati drugače, kot so jih večinoma pisali dotlej – ne kot samostojne poetske enote, ampak kot besedilo, ki resnično zaživi v skladju z glasbo.«

Seznam njegovih spisanih besedil je ogromen, menda je zabeleženih okoli 600 njegovih tekstov. »Besedila za popevke ali šansone so kot majhne glasbene pravljice, včasih kot glasbeni časopis, včasih zgolj impresije, povezane z glasbo. V njih se odraža – včasih iz bližine, včasih od daleč – življenje, ki ga živiš,« komentira Velkaverh svoje pisanje.

Dušan Velkaverh je bil sicer novinar na Radiu Ljubljana ter kasneje eden od vodilnih oseb Založbe kaset in plošč RTV Slovenija. Upokojil se je leta 1992. Nato je bil še nekaj let predsednik Združenja skladateljev, avtorjev in založnikov (www.sigic.si).

Uspešnice

Leto	Skladba	Izvajalec
?	Maja z biseri	
?	Danes mi je 16 let	
1969	Ljubi, ljubi, ljubi	Eva Sršen
1970	Mini – Maksi	Bele vrane
1970	Silvestrski poljub	Alfi Nipič
1972	Mlade oči	Ditka Heberl
1972	Ljubljančanke	Janko Ropret
1972	Med iskrenimi ljudmi	Majda Sepe
1975	Dan ljubezni	Pepel in kri
1976	Ti si rekla sonce	Ivo Mojzer & Strune
1978	Bisere imaš v očeh	Oto Pestner
1978	Brez ljubezni mi živeti ni	Moni Kovačič
1980	Dan neskončnih sanj	Vlado Kreslin
1980	Vsak je sam	Hazard
1981	Marie, ne piši pesmi več	Hazard

1983	Najlepše pesmi	Hazard
1985	Nad mestom se dani	Ditka Heberl
1985	Zelene livade s teboj	12. nadstropje
1986	Moja dežela	O. Pestner & Nada Žgur
1986	Sabina je Sabine ni	Bazar
1987	Pustite nam ta svet	Vlado Kreslin
1992	Svobodno sonce	Slovenski Band Aid
1993	Nekdo igra klavir	Čudežna polja
1999	Whos the real Kekec	Ali en

3.2.2 DRAGO MISELJ – MEF

Je novinar, urednik, glasbenik in pisec besedil za popevke. Zadnja leta ureja izolski lokalni časopis Mandrač in je med glavnimi organizatorji poletnega festivala Mediteran. Že dolga leta ga srečujemo na glasbenih festivalih kot avtorja številnih uspešnic. Sodeloval je že z velikim številom glasbenih izvajalcev (Slavkom Ivančičem, Kalamari, Tinkaro Kovač, Polono Furlan, Aniko Horvat itd.), za katere piše besedila, poznamo pa ga tudi kot »izolskega kantavtorja« s kitaro v roki. Drago Miselj meni, da morajo biti pesmi, ki imajo namen kaj povedati, sporočilne. To sporočilo mora biti aktualno. V intervjuju za Ognjišče pravi, da za vsakim sporočilom, ki ga je napisal, stoji še danes.

3.2.3 DAMJANA KENDA HUSSU

Damjana Kenda Hussu je diplomirana novinarka, trenutno zaposlena na Oddelku za javnosti Cankarjevega doma v Ljubljani. Že kakšno desetletje piše besedila za glasbo za številne slovenske glasbene izvajalce. Poizkusila se je tudi v pisanju šansonov, poleg besedil za pop glasbo pa največ piše za otroke. Njene otroške pesmice so na 12 albumih, napisala je scenarije in songe za več odrskih predstav, v zbirki čebelica je slikanica njenih pesmic »Kako se kuha mula«, redno pa objavlja tudi v revijah Ciciban, Cicido, Kekec in Zmajček. Pravi, da večina njenih besedil nastane samostojno, to pomeni, da ne piše besedil na že izdelano glasbo. V prostem času piše besedila za glasbo številnih slovenskih pop izvajalcev (Nušo Derenda, Marto Zore, Alyo, Avia Band, Faraone, Sebastiana itd.). Skorajda ni pop festivala, na katerega se ne bi uvrstila s svojimi besedili, zanje pa je doslej prejela tudi nekaj nagrad. Zadnja leta največ sodeluje s skladateljem Marinom Legovičem, kateremu pošlje svoje besedilo, ta pa ga nato uglasbi (na ta način so nastajale tiste zimzelene popevke iz »zlatih časov«).

3.2.4 KANTAVTORJI

Kantavtor je tisti, ki lahko stopi na oder in ima dve uri in pol samostojnega nastopa svojih pesmi, torej skladatelj, tekstopisec in pevec hkrati. Kantavtorji so se v svetu pojavili 60. letih, v Sloveniji pa v sedemdesetih. Tipični kantavtor nastopa kot solist (pevec), hkrati pa igra tudi na kitaro. Čeprav je v Sloveniji okrog dvanajst kantavtorjev, bomo na kratko omenili tri, saj je gradivo vseh preobsežno.

TOMAŽ DOMICELJ

Tomaž Domicelj se je rodil v Ljubljani leta 1948. Pri svojih 18. letih je ustanovil gimnazijsko glasbeno skupino Helioni, v kateri je prepeval Janez Bončina. Po razpadu skupine ga je pot vodila v Anglijo, kjer je po klubih ob spremljavi akustične kitare in orglic prepeval protestniške pesmi. Vrnil se je v Ljubljano, se posvetil študiju angleškega in slovenskega jezika, obenem pa ni zanemaril svoje glasbene kariere. Novembra 1977 je odslužil vojaški rok in na koncertih po vsej Sloveniji posnel svoj prvi album *Tomaž v živo*. Za koncertni LP se je odločil iz povsem praktičnega razloga: ni imel denarja za plačilo spremljevalnega ansambla. Loteval se je raznih za tisti čas in za tisto glasbeno prizorišče neobičajnih tehnik igranja kitare (na primer z bottle neckom – tj. steklenim ali kovinskim votlim valjem, nameščenim na mezinec leve roke, ki drsi po strunah; pri višini tona na ta način ne igra glavne vloge lega na ubiralki kitarinega vratu), prepeval je na zelo agresiven način, velikokrat pa je publiko v napovedi pesmi zabaval z izvirnimi zgodbami in humorističnimi vložki.

Dvajseto obletnico svojega glasbenega delovanja je obeležil decembra 1978 z dvema koncertoma v ljubljanskem Mladinskem gledališču, kjer je začel svojo kariero. Drugo LP ploščo, *Letnik 48*, je posnel s prekaljenimi glasbeniki, s katerimi je potem sodeloval še večkrat. V tem času je nastopal po vsej Jugoslaviji in v Angliji z legendo britanskega bluesa Alexisom Cornerjem. V osemdesetih letih se je na številnih koncertih prepustil bluesovskemu načinu izražanja. Na albumu *Kratke domače* so nekatere pesmi, ki so se znašle tudi v repertoarju Nece Falk: *Banane*, *Končno človek brez problemov* in *Samo najmočnejši ostanejo*. Pri snemanju albumov je vedno bolj odločno prevzemal tudi vlogo glasbenega producenta, kar se popolnoma ujema z njegovo samosvojo naravo in željo imeti »pod kontrolo« vse, kar pride izpod njegovega peresa in prstov. Že na naslednji plošči *Brez zavor* je nakazal novo smer: prepesnitev nekaterih folk standardov v slovenščino in seveda izvajanje teh pesmi. Med najbolj znanimi so *Dylanova Forever Young* (*Za vedno mlad*), z albuma *Človek v ogledalu* iz leta 1993 pa *Sweet Home Alabama* (*Moj dom je Ljubljana*), *A Hard Rain's Gonna Fall* (*Težak dež*), *Little Old Wine Drinker Me* (*Stari pijanček*). Naslednji postaji v Tomaževi glasbeni karieri sta *Projekt Triglav* in *zgoščenka s pesmimi in pravljičami za otroke Morske in prekomorske prigode*.

Zatem je izdal zgoščenko z naslovom Bivše in bodoče z nekaterimi izvirnimi pesmimi in prepesnitvami. V času samostojne Slovenije nastopa izključno v domovini in izjemoma (kot leta 1996 na koncertu v spomin Alexisa Cornerja) v Londonu.

Tomaž Domicelj je prevedel nekaj knjig, ki govorijo o velikanih svetovne protestniške, folk in pop glasbe: o Bobu Dylanu, Woodyju Guthryju, Elvisu Presleyu, o skupini The Beatles itd. Ob koncu šestdesetih let je napisal glasbo za film Onkraj režiserja Jožeta Galeta, pa tudi sodelovanju v gledališču se ni odrekel (predstava Vaclav Havel). Na nekaterih slovenskih radijskih postajah je pripravljaj in vodil glasbene oddaje, o glasbi je pisal za slovenske časnike in bil nekaj časa zaposlen pri reviji Stop. Od leta 1985 do 1992 je deloval kot novinar v slovenski redakciji BBC-ja. V letu 1993 se je podal med podjetnike – seveda na glasbenem področju: ustanovil je založbo DOTS Records in odprl trgovino s CD-ploščami.

Diskografija:

1. Tomaž v živo (1977)
2. Letnik 48 (1979)
3. Ženska ženske ženski (1980)
4. Kratke domače (1981)
5. Brez zavor (1985)
6. Človek v ogledalu (1993)
7. Preprost človek (1993)
8. Ljudski rock 3x5 (1993)
9. Morske in prekomorske prigode (1993)
10. Bivše in bodoče (1995)

Kdaj imate občutek, da napišete dobro pesem?

»Hmm ... Takrat, ko samega sebe spravim v jok. To je redko, ampak takrat.«

ANDREJ ŠIFRER

Andrej Šifrer se je rodil 1. maja 1952 v Stražišču pri Kranju. Svoj prvi nastop s skupino Andrej – Ajvar & Co je imel leta 1969 v mamini spalnici, v času dopoldanskega »šihita«. Že takrat je napisal veliko pesmi, toda nobena od teh ni posneta. Medtem je obiskoval srednjo sanitarno šolo v Ljubljani. Leta 1971 je začel študirati pravo na Pravni fakulteti v Ljubljani, istega leta pa so ustanovili skupino Tektiki, v kateri je bil Šifrer pevec in kitarist. Leta 1975 sta ga TV Ljubljana in urednica Katarina Lavš povabila k sodelovanju pri oddaji Pisani svet. V studiu 14

Ljubljanskega radia je posnel svojo prvo pesem Galebi, leto pozneje pa je nastopil v oddaji Silvestrovo s pesmijo Zoboblues. Na začetku leta je izšla plošča Zoboblues z istim naslovom. Šifrer je junija 1976 diplomiral, vendar ni nikoli delal kot pravnik. Oktobra istega leta se je odpravil v London na snemanje prve plošče Moj žulj, izšla je maja prihodnje leto. Leta 1979 je izdal ploščo Od šanka do šanka, ki je v srbohrvaščini. Štiri pesmi so izšle na dvojni mali plošči: Vse manj je dobrih gostiln, Moj oče, Debeluhi in Moja dama. Ob koncu leta je Šifrer izdal še kaseto z naslovom Največje iz najmanjših, na kateri so pesmi z malih plošč. Junija 1981 je Šifrer začel snemati do takrat najbolj obsežen glasbeni projekt, dvojni album z naslovom Ideje izpod odeje. To je njegova edina velika plošča, ki je bila posneta v slovenskem studiu (Tivoli), čeprav z angleško ekipo in njihovim tehnikom. Ploščo so kot prvo v slovenski zabavni glasbi prodali v več kot 100.000 izvodih. Leta 1983 je izdal ploščo Nove pravljice za otroke in upokojence, dve leti pozneje pa je v Nashvillu snemal pesmi za album Hiti počasi. To je do danes najbolje prodajana plošča zadnjega desetletja drugega tisočletja z 90.000 prodanimi izvodi in je trikrat platinasta. Nihče se v tem obdobju še ni približal tej številki. Platinasta plošča pomeni, da je bila prodana v 10.000, zlata pa v 5.000 izvodih.

Šifrer je večinoma sodeloval s tujimi glasbeniki, leta 1994 je z Dublinersi posnel zgoščenko Sedem irskih noči, ki je izšla v zlati nakladi. Leto pozneje je izdal zgoščenko Življenje je drag šport. V dveh mesecih je bila prodana v deset tisoč izvodih in je končala v zlati nakladi. November 1997 je predstavil svojo novo skupino Šlafrock in izdal zgoščenko Moj žulj in Ideje izpod odeje. 20. junija 1998 je Šifrer na finalni prireditvi Slovenske popevke na Ljubljanskem gradu zmagal s pesmijo Za prijatelje. Istega leta je na zgoščenkah izdal še albuma Od šanka do šanka in Nove pravljice. 15. septembra pa je izdal zgoščenko Čakam, ki je postala najbolje prodana plošča leta. Do sedaj so prodali več kot dvajset tisoč izvodov. Predlani je izdal zgoščenko Muza moj'ga bluza.

Diskografija

1. Moj Žulj (1978)
2. Od šanka do šanka (1979)
3. Ideje izpod odeje (1981)
4. Nove pravljice za otroke in upokojence (1983)
5. Hiti počasi (1990)
6. Bil sem mlad ... Ostani z nami (1990)
7. Sedem irskih noči (1994)
8. Življenje je drag šport (1995)
9. Čakam (1998)
10. Šifrer & Šlafrock (1998)
11. Muza moj'ga bluza (2000)

»Pesmi velikokrat primerjam z otroki. Otrok imaš veliko, toda eden ti malo bolj uspe, drugi pa ne. Enega imajo ljudje rajši, drugega malo manj. Eden je grši, ampak bolj pameten, drugi pa lep in mu drugje kaj manjka. Lahko se v eni pesmi ali enem otroku vse združi.«

ADI SMOLAR

Adi Smolar se je rodil 25. marca 1959 v Slovenj Gradcu, živel pa v več krajih: v Vuzenici, na Muti, v Ljubljani je preživel študentska leta ter se za nekaj časa tam tudi ustalil. Sedaj živi v Ravnah na Koroškem.

Prvi kantavtorski nastop je imel leta 1981 v Cerknici. Njegov repertoar je že takrat obsegal zgolj njegove avtorske pesmi. Sledilo je približno desetletno obdobje nastopanja na raznih literarnih večerih in otvoritvah likovnih razstav, predvsem pa so ga vabili v mladinske klube po vsej Sloveniji in na dobrodelne nastope. Tako si je počasi pridobival zvesto publiko in budil zanimanje tudi med ljudmi iz glasbenih in medijskih krogov. Na prigovarjanje prijateljev je leta 1989 izdal prvo kaseto Naš svet se pa vrti 1, leta 1991 pa jo je ponatisnila založba Panika. Leta 1993 je v prostorih založbe Helidon z nekaj pesmimi v živo navdušil vse prisotne in tako so kmalu izdali drugo kaseto No ja, pa kaj. Posneli so jo v živo na dveh koncertih v Kranju in Škofji Loki. Potem je pri založbi Helidon vsako leto izdal en album: leta 1994 Neprilagojen, leta 1995 Bognedaj, da bi crknu televizor, leta 1996 Saj te prime – pa te mine, leta 1997 še ploščo No ja, pa kaj z dodatkom sedmih pesmi ter kaseto in ploščo Jaz sem nor. Konec leta 1998 je izšla kompilacija pesmi od leta 1989 do 1998 z naslovom Od A do S. Septembra 1999 izideta plošča in kaseto Je treba delat, decembra 2000 pa plošča in kaseto za otroke Jaz ne grem v šolo. Doslej zadnja zgoščenka Ne se bat' je izšla v decembru 2001.

Adi Smolar je napisal tudi kakšnih 40 besedil za različne slovenske izvajalce zabavne glasbe. Njegove pesmi pojejo naslednje skupine in posamezniki: Avia band, Victory, Napoleon, Marta Zore, Jan Plestenjak, Lintvern, Oto Pestner, Tanja Ribič, Romana Kranjčan in drugi. Napisal je tudi pesmi za pravljico Pripovedke grajskega norca Ferdinanda. Leta 1993 je izdal knjižno zbirko pesmi Naš svet se pa vrti v založbi MIOF d. o. o., leta 1996 knjigo za otroke Pujsa in Andrej Migec pri založbi Harlekin. Pri mladinskem mesečniku Firbec je leta 1998 pisal rubirko Za odštekance – Zgodbe in prigode Tečka Sitnobe. Poleg sedmih zlatih petelinov je prejel tudi dva Viktorja popularnosti: za leto 1996 in 1998.

Diskografija:

1. Bognedaj, da bi crknu televizor (1995)
2. Saj te prime, pa te mine (1996)

3. Jaz sem nor (1997)
4. No, ja, pa kaj (1997)
5. Neprilagojen (1998)
6. Od A do S (1998)
7. Je treba delat (1999)
8. Jaz ne grem v šolo (2000)
9. Ne se bat (2001)

»Vse kantavtorje cenim, treba pa je biti previden pri tej oznaki. Za ločnico med pravimi in kvazi kantavtorji bi dal besedila, ki so kolikor toliko aktualna, narejena s spretno roko in pesniškim navdihom. To je zame kantavtor. Popevkarji so pač drugačni. Slovenci bi lahko bili bolj ponosni na svojo sceno, ker imamo veliko kantavtorjev. To smo ljudje, ki delamo vsak na svoj način. Ta glasba ni samo komercialna, ampak je v njej tudi del duše.«

4 BESEDILA

4.1 NASLOV

Vsako besedilo ima določen naslov. Velikokrat je naslov iz začetne besede refrena, kar povzroča prepoznavnost popevke. Naslovu sledi kitica, ki je navadno daljša od refrena. Kitica je miselno urejen, zaokrožen skupek pravilnih in enako zgrajenih verzov. Obsega dva do osem verzov; najpogosteje štirivrstične kitice (kvartine). Število kitic je v pesmih poljubno (Trdina 1977: 144).

4.2 VERZ

Verz je vrsta ritmično poudarjenih stopic; verzi so navadno eno- do osemstopični. Stopica je osnovna ritmična in metrična metoda: dvozložne stopice so trohej (-U), jamb (U-) in spondej (--).

Glede na to, kateri zlog stopice je poudarjen, ločimo padajoč, rastoč, zadržan in sestavljen ritem. Odvisno od tega, katere stopice vežemo v verz, poznamo istostopične (stopice iste vrste), raznostopične (različne stopice, ki pa morajo biti istega ritma) in svobodni verz, ki pa ni podvržen pravilu. Prav slednji prevladuje v besedilih, saj se mora petje ujemati z melodijo, pa tudi slengovska in subkulturna eksperimentalnost, ki sta bolj značilna za rokofske pesmi, dajeta prednost stavku – z besedami izraženi misli – kot matematičnemu štetju zlogov in stopic.

4.3 REFREN

Refren je običajno tisti del besedila, ki se največkrat ponovi. Refren znotraj besedila s ponavljanjem skuša doseči neko temeljno misel, na nek način propagira samo pesem in ji daje prepoznavnost. Lahko gre za ponavljanje določenih besed ali fraz. Vlogo refrena navadno prevzame cela kitica, včasih pa tudi ponavljajoča se skupina besed ali ponavljajoči se zadnji verz v kiticah. Tako lahko rečemo, da je refren pomembnejši od ostalega besedila in je jedro same popevke. Če pogledamo v besednem smislu, je učinkovitost refrena odvisna od izvirnosti besedila refrena ali od kombinacije s sobesedilom.

4.4 VSEBINSKI ELEMENTI BESEDILA

Besedila popevk predstavljajo trivialno v glasbi, saj so pisana stereotipno, po nekem stalnem formalnem modelu, prav tako tudi ne odstopajo od določenih stereotipov. Popevke so pripovedke, ki na najrazličnejše načine apelirajo na poslušalčeva čustva. Na ta način so seveda zelo individualne, toda kljub temu je pisanje besedil spretnost, kako znotraj dokaj vzorca ustvariti zanimivo kombinacijo, ki bo pritegnila poslušalčevo pozornost. Če je funkcija poezije poglobiti bralčevo doživetje sveta in samega sebe, besedilo popevke od poslušalca ne terja pretiranega razmisleka in poglobljanja. Je pa res, da tudi pri rokovskih besedilih kakovost variira od najpreprostejšega ustaljenega parafraziranja, ki temelji na vzorcu, do dovršenih mojstrov, ki se že približujejo poeziji. Ker je besedilo posredovano vedno v določenem kontekstu, je tudi vsebinsko drugače otipljivo in je tudi zgrajeno tako, da se ga začuti drugače kot poezijo. Predvsem gre za drugačen način uporabe besed, ki so hkrati zvočni in pomenski znaki.

4.5 TEMATIKA

Tematike besedil so različne in so se v slovenski zgodovini tudi zelo spreminjale. Prevladujoča tematika je za vse čase ljubezen, z vsemi njenimi dodatki: iskanje ljubezni, veselje v ljubezni, nezvestoba, hrepenenje, ljubezen do staršev, domovine, nostalgija za preteklostjo in izgubljeno ljubeznijo.

4.6 JEZIKOVNE ZNAČILNOSTI

Jezik ima v besedilih posebne oblike. Raba pojmov ni namenjena predvsem ali izključno preslikavanju dejavnosti, ampak tudi vzbujanju zaželenih aktivnosti. In takšna ideologizirana in ustvarjalna raba jezika se uporablja zato, ker komunikator izbira jezikovne znake skladno s svojimi sporočevalskimi nameni in želenimi učinki rabe. In za besedilo pesmi, ki ima poleg vsega še tržni značaj, je ta proces zavestne

selekcije še toliko bolj pomemben. Seveda pa tudi in predvsem glasba določa izbiro jezikovnih znakov, zato je beseda nosilka številnih pomenov.

5 ZAŠČITA GLASBENIH DEL

Kaj se je zgodilo in kaj se pravzaprav dogaja?

Glasbeni posel je zaradi interneta doživel zlom prodaje glasbe na tradicionalnih nosilcih zvoka. Kapital je rešitev za pokritje svojih izgub poiskal v luknjasti zakonodaji o avtorski zaščiti, ki ni predvidevala možnosti, da lahko založniki in založbe postanejo tudi lastniki avtorskih pravic in zato legitimno in aktivno posežejo v spreminjanje zakonodaje.

Takšne spremembe potekajo v Sloveniji skozi spreminjanje Zakona o avtorski zaščiti, Zakona o medijih, Zakona o RTV in še kje. Gre za spremembo predmeta in metodologije zaščite. Izvorno naj bi bil predmet avtorske zaščite avtor in njegovo avtorsko delo, zdaj se pa zaščita seli na tiste, ki avtorska dela uporabljajo za svojo dejavnost (internet, telefonija, TV-postaje, radijske postaje, založbe in založniki, veliki in mali uporabniki itd.) ali pa posledično na status in vlogo institucij, ki izvajajo in usklajujejo kulturne ali poslovne dejavnosti, pri katerih se izvaja uporaba avtorskih del (Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za gospodarstvo, Gospodarska zbornica, Obrtniška zbornica itd.).

V Sloveniji velja za kvalitetno kulturno-umetniško delovanje predvsem tisto, ki je vključeno v sistem subvencioniranja Ministrstva za kulturo. Kot takšno je prepoznano in v praksi obravnavano tudi s strani ostalih ustanov in medijev, ki so pravzaprav del istega sistema. To pomeni, da država pod masko javnosti prepoznava kvaliteto samo v od subvencij odvisni ustvarjalnosti. Iz takšnega statusa izhaja tudi osnovno nerazumevanje neodvisnih ustvarjalcev, ki jim je prihodek od avtorskih pravic edini z zakonom zagotovljeni finančni vir. To je denar, ki ga vlagajo v lastno ustvarjalnost. Za obstoj in razvoj neodvisne glasbene ustvarjalnosti potrebujejo medijski prostor, ki ga lahko zagotovi samo izvorna zaščitna zakonodaja (Za SUGU: predsednik Zoran Predin).

5.1 AVTORSKA ZAŠČITA

Po slovenskem zakonu je avtor le fizična (ne pa tudi pravna) oseba, ki je delo ustvarila. Za avtorja velja tisti, katerega ime, psevdonim ali znak je na običajen način naveden na delu ali pri objavi dela, dokler se ne dokaže nasprotno. Če je delo ustvarjeno v sodelovanju dveh ali več oseb, govorimo o soavtorstvu. Kadar

predstavlja tako ustvarjeno delo nedeljivo celoto (npr. roman), pripada vsem soavtorjem nedeljiva avtorska pravica na tem delu.

Ocenimo učinke prenovljenega procesa. Učinke moramo – če je le mogoče – oceniti tudi kvantitativno.

Avtorska pravica pripada avtorju na podlagi same stvaritve dela. To pomeni, da ni potrebna nobena formalnost, kot npr. registracija, da bi bilo delo avtorskoppravno varovano (Primer: ko pisatelj napiše roman, je to delo že varovano in ima avtor na njem avtorsko pravico).

Bistvo avtorske pravice je, da predstavlja monopol avtorja nad izkoriščanjem njegovega dela. Kot taka zagotavlja avtorju spoštovanje njegovih moralnih interesov in spoštovanje premoženjskih koristi od izkoriščanja njegovega dela.

V prvem primeru govorimo o moralnih avtorskih pravicah, ki varujejo avtorja glede njegovih duhovnih in osebnih vezi do dela. Z naslova moralnih pravic uživa avtor izključno pravico do prve objave, priznanja avtorstva, spoštovanja dela in pravico skesanja. V drugem primeru gre za tako imenovane materialne avtorske pravice, ki varujejo premoženjske interese avtorja s tem, da avtor izključno dovoljuje ali prepoveduje izkoriščanje svojega dela.

Avtorsko delo je mogoče izkoriščati: v telesni obliki (reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem), netelesni obliki (javno izvajanje, javno prenašanje, javno predvajanje s fonogrami in videogrami, javno prikazovanje, radiodifuzno oddajanje, radiodifuzno retransmisijo, sekundarno radiodifuzno oddajanje) in v spremenjeni obliki (predelava, avdiovizualna priredba). Vse tri osnovne oblike izkoriščanja so ustrezno pokrite s posameznimi avtorjevimi izključnimi pravicami. Poleg absolutnih (izključnih) pravic pa uživa avtor tudi tako imenovane druge pravice.

Te so: pravica do dostopa in izročitve, sledna pravica, pravica javnega posojanja in pravica do nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje oziroma fotokopiranje svojega dela.

5.2 SAZAS

5.2.1 OSNOVNE DEJAVNOSTI

V Združenju SAZAS razpolagajo z ustreznimi bazami podatkov, ki vsebujejo informacije o avtorjih in njihovih glasbenih delih z vsega sveta, s pripadajočo informacijsko tehnologijo, profesionalnimi kadri in izkušnjami, na podlagi katerih svojim članom ter članom sestrskih avtorskih društev zagotavljajo najvišji možni nivo zaščite, uporabnikom glasbenih del pa najenostavnejši zakonit dostop do celotnega svetovnega glasbenega repertoarja.

Osnovne dejavnosti SAZAS so:

1. Pridobivanje avtorskih nadomestil in posredovanje teh imetnikom pravic – od tistih, ki pri svoji dejavnosti javno uporabljajo glasbena dela, pridobijo avtorska nadomestila in jih posredujejo ustreznim imetnikom pravic doma in v tujini.
2. Nudenje pravne pomoči avtorjem – avtorjem nudijo pravno pomoč, saj se zavzemajo, da bi njihovo ustvarjalno delo potekalo nemoteno.
3. Zakonit dostop uporabnikom do glasbenega repertoarja – uporabnikom glasbenih avtorskih del omogočajo zakonit, enostaven in nemoten dostop do celotnega svetovnega glasbenega repertoarja.
4. Podpirajo in spodbujajo slovensko glasbeno ustvarjalnost – s sredstvi iz promocijskega sklada spodbujajo in podpirajo slovensko glasbeno ustvarjalnost.

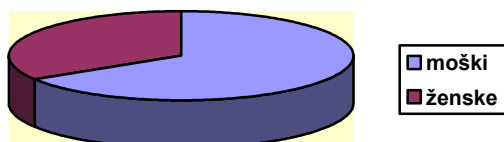
Ker nas glasba spremlja vedno in povsod, je praktično nemogoče, da bi vsak posamezni avtor spremljal uporabo svojih skladb na vseh radijskih in televizijskih postajah, v lokalih, na koncertih in prireditvah (in to po vsem svetu), in se z vsakim posameznim uporabnikom (radijsko ali televizijsko postajo, organizatorjem koncertov, restavracijo, hotelom ...) svojih skladb dogovoril za nadomestilo. Po drugi strani tudi uporabnik glasbenih del nima možnosti, da bi se z vsakim posameznim avtorjem glasbenih avtorskih del, ki jih pri svoji dejavnosti uporablja, dogovoril za pogoje uporabe.

6 RAZISKOVALNI DEL

V raziskovalnem delu smo kot inštrument uporabili anketni vprašalnik z vprašanji zaprtega in odprtega tipa. Anketiranje je potekalo preko e-pošte oz. osebno. V anketi je sodelovalo 67 oseb, od tega 66 % moških in 34 % žensk. Anketa je potekala v mesecu avgustu. V vprašalniku smo preverjali nekatere osnovne značilnosti, od spola, starosti in izobrazbe anketiranca, kajti različni ljudje poslušajo različno glasbo in seveda drugače gledajo nanjo. Hoteli smo izvedeti, kaj ljudje poslušajo, kje glasbo največkrat poslušajo in ali se udeležujejo koncertov. Zelo pomembno vprašanje, ki smo ga zastavili, je, ali se jim zdi pomembno besedilo in katero besedilo jim je bolj všeč. Na izbiro sta bili dve čisto različni besedili, odgovor pa so morali tudi utemeljiti. Spraševali smo jih, ali lahko poslušajo glasbo brez besedila, ali jih moti, če je ne razumejo, in kaj jim je pri popevki najbolj všeč. Našteti so morali tekstopisce, obkrožiti, kaj naredijo, ko slišijo popevko, ki jim ni všeč, in za konec napisati predloge za dvig kakovosti besedil. Dobili smo kar nekaj zanimivih odgovorov, vendar smo ugotovili, da je veliki večini bolj všeč besedilo, ki je globoko in z nekim pomenom, kar nam je všeč, saj smo nekako po tihem pričakovali tak rezultat.

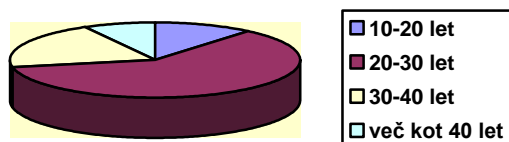
6.1 REZULTATI ANKETE

Spol

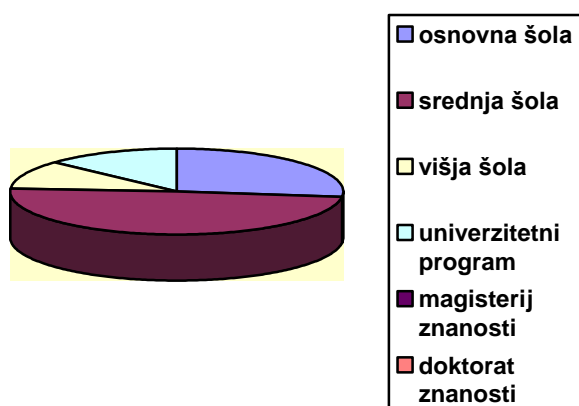
Največ anketirancev je bilo moških – 66 %, žensk pa 34 %.

Starost

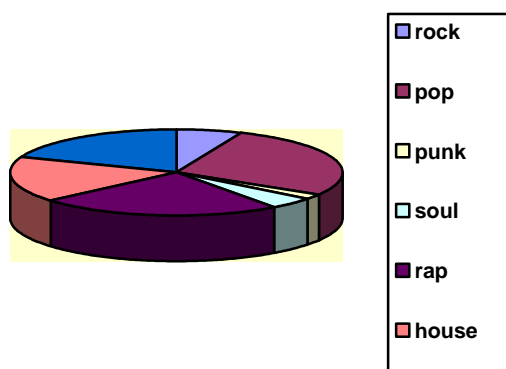
Največji odstotek anketirancev je bil star med 20 in 30 let, 61%, nato so sledili 30–40 let stari – 20 %, od 10 do 20 let je bilo starih 11 % in 8 % je bilo starejših od 40 let.

Izobrazba

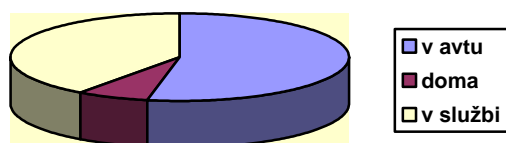
Največ anketirancev ima srednješolsko izobrazbo, kar 49 %, tistih z osnovnošolsko izobrazbo je bilo 27 %, univerzitetni program je končalo 13 % in višjo šolo 11 %.

1) Katero zvrst glasbe poslušate?

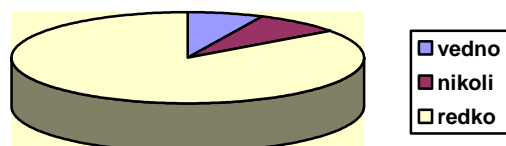
Najbolj poslušan je pop 30 %, sledi mu rap s 26 %, narodno-zabavno glasbo posluša 21 %, house 19 %, za konec sta rok s 7 % in zadnji je pank z 2 %.

2) Kje največkrat poslušate glasbo?

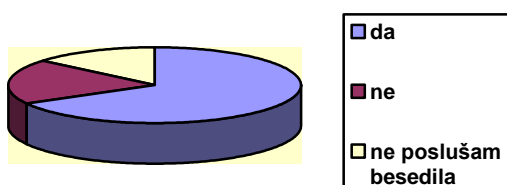
Anketiranci največkrat poslušajo glasbo v avtu – 53 %, v službi 40 % in doma glasbo posluša 7 % vprašanih.

3) Ali se udeležujete koncertov?

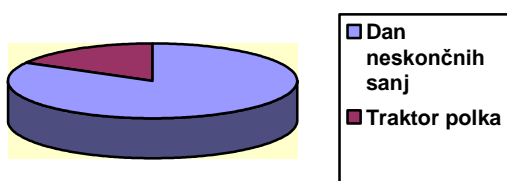
Koncertov se redko udeleži 85 %, nikoli 8 % in vedno 7 % anketirancev.

4) Ali je besedilo pesmi pomembno?

67 % vprašanih meni, da je besedilo pomembno, 19 % jih pravi, da ni, 14 % pa ne poslušata besedila.

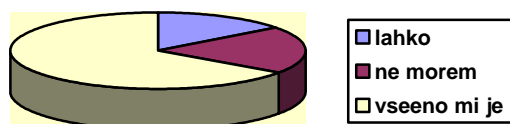
5) Katero besedilo vam je bolj všeč?

Dan neskončnih sanj je veliki večini všeč, kar 83 %, Traktor polka pa samo 17 %.

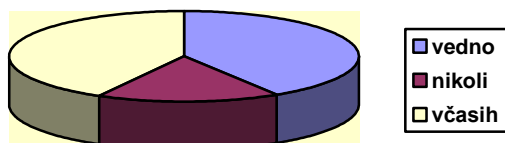
Odgovor utemeljite: Večina anketirancev meni, da je besedilo Dan neskončnih sanj globlje, ima smisel in zgodbo, ostali pa menijo, da je Traktor polka bolj zabavno besedilo.

6) Ali lahko poslušate glasbo brez besedila?

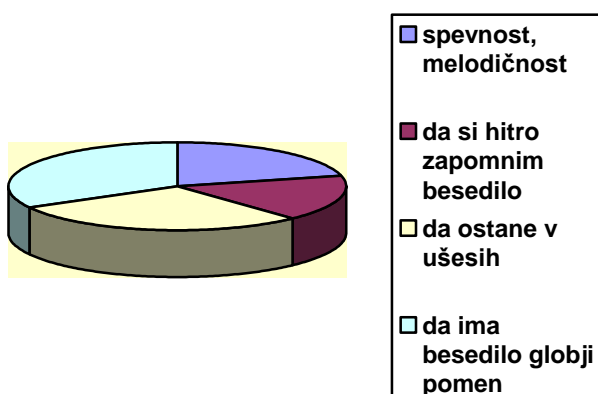
Tistih, ki ne morejo poslušati glasbe brez besedila, je 62 %, enak odstotek pa je tistih, ki lahko ali pa jim je vseeno, in sicer 19 %.

7) Ali vas moti, če ne razumete besedila?

Odgovor včasih je obkrožilo 42 %, 41 % jih pravi vedno in 17 % pravi nikoli.

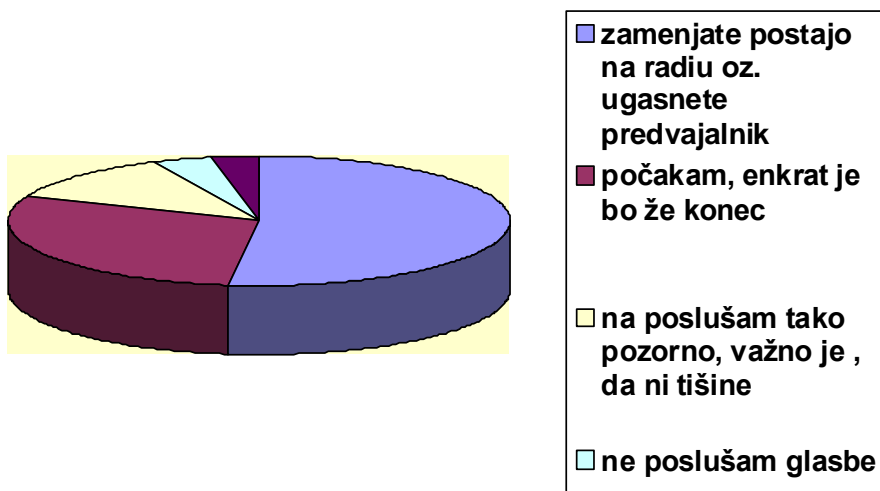
8) Kaj vam je pri popevkah najbolj všeč?

Da ima besedilo globlji pomen, je glasovalo 33 %, da ostane v ušesih, je všeč 29 %, spevnost in melodičnost 21 % in da si hitro zapomnijo besedilo 17 %.

9) Naštejte tri avtorje besedil slovenskih popevk?

Največkrat se omenja Jan Plestenjak, Vlado Kreslin, Neisha, Dušan Velkaverh, Janez Žan Zmazek

10) Če slišite popevko, ki vam ni všeč ...

Kadar slišijo popevko, ki jim ni všeč, zamenja postajo ali ugasne predvajalnik 52 %, 29 % počaka, ker je bo že konec, ne poslušajo tako pozorno, samo da ni tišine, je obkrožilo 12 %, 6 % vprašanih ni pozornih na posamezne popevke in samo 1 % ne poslušajo glasbe.

11) Kaj predlagate, da bi se dvignila raven kakovosti besedil?

Anketiranci pravijo, da se bo kakovost dvignila, ko se bo povečala zahtevnost poslušalcev. Nekateri bi kar uvedli glasbeno policijo, spet nekaj jih ne bi naredilo ničesar. Zanimiv je bil odgovor, da naj bi pisci besedil pisali v treznem stanju.

7 ZAKLJUČEK

Po analizi anketnega vprašalnika smo dobili rezultate, kakršne smo predvidevali, kljub temu pa smo prišli do novih spoznanj.

Pomembnost besedila v pesmi se nekaterim zdi ključnega pomena, spet nekaterim pa besedilo ne pomeni nič in bi lahko pesem poslušali tudi brez teksta. Sam menim, da je besedilo prav toliko pomembno kot sama glasba, s čimer se strinja velika večina anketirancev. Mislim, da ni osebe, ki se ni našla v nekem besedilu, to je tisti občutek, ko misliš da je tekstopisec opisoval tebe in tvoje življenje.

Večina današnjih tekstopiscev se s pisanjem ukvarja čisto iz ljubezni ali hobija, ker se v naši državi od pisanja besedil ne da živeti, imajo druge službe.

Tudi med glasbeniki obstaja spoštovanje do dela, ki ga neki glasbenik predstavlja in mislim, da ima tu besedilo prav tako velik pomen kot sama glasba in interpretacija glasbenika. Večina glasbenikov, tekstopiscev in anketirancev je mnenja, da je kvaliteta besedil upadla, kajti danes se ne prodaja dober tekst, ampak videz in reklama. Denar je sveta vladar in na žalost to danes v glasbeni industriji drži. Veliko ljudi se ukvarja z glasbo, ker menijo, da se danes tako ustvarja popularnost, kar je na žalost res, s tem pa zelo pada kvaliteta glasbe in seveda s tem tudi glasbenih besedil.

Sami smo mnenja, da bi se morala uvesti nekakšna selekcija oziroma »glasbena policija«. Glasbeni izdelki predstavljajo državo, poleg tega se udeležujemo raznih festivalov. Če želimo, da slovenska glasba ohrani ali pa celo izboljša kakovost, moramo urediti slovensko glasbeno sceno.

LITERATURA IN VIRI

Knjige:

- Worner, K. H. (1992). *Zgodovina glasbe*. Ljubljana: DZS.
- Stefanije, L. (2010). *Sociologija glasbe*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- Oloughlin, N. (2000). *Novejša glasba v Sloveniji*. Ljubljana: Slovenska matica.

Spletne strani:

- http://www.siol.net/trendi/glasba/novicke/2011/08/fergie_nekatera_nasa_besedila_s_o_neumna.aspx (15. 8. 2011)
- <http://www.bonzur.si/splosno/pomen-glasbe-v-vsakodnevnem-zivljenju/> (24. 8. 2011)
- <http://www.sigic.si/odzven/letosnja-poletna-noc-za-dusana-velkaverha> (24. 8. 2011)
- http://www.ff.uni-lj.si/hp/diplomske_naloge/feltrin_mateja/default.htm#uvod (24. 8. 2011)
- http://nsk-slo.si/images/uploads/03_Gradivo_Zoran_Predin.doc (24. 8.2011)
- <http://www.uil-sipo.si/uil/dodatno/koristni-viri/pogosta-vprasanja-in-odgovori/avtorska-pravica/> (26. 8. 2011)
- <http://www.sazas.org/o-sazas-u.aspx> (16. 8.2011)

Diplomska dela:

- Radšel, T. (2006). *Besedilo v slovenski rock godbi*. Diplomsko delo. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- Hribar, M. (2006). *Besedila v narodnozabavni glasbi s poudarkom na festivalu Slovenska polka in valček*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- Bračika Piščanec, M (2008). *Primerjava besedil na festivalih Slovenska popevka, Slovenski šanson in Ritem duha*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- Kokol, A. (2009). *Besedila popevk na festivalu Melodije morja in sonca*. Diplomsko delo. Ljubljana: Filozofska fakulteta.

PRILOGA

Anketa

Spol:

- a) moški b) ženska**

Starost:

- a) 10 – 20 let
b) 20 – 30 let
c) 30 – 40 let
d) več kot 40 let**

Izobrazba:

- a) osnovna šola
b) srednja šola
c) višja šola
d) univerzitetni program
e) magisterij znanosti
f) doktorat znanosti**

1) Katero zvrst glasbe poslušate?

- a) rock b) pop c) punk d) soul e) rap f) house g)
narodno-zabavno**

2) Kje največkrat poslušate glasbo?

- a) v avtu b) doma c) v službi**

3) Ali se udeležujete koncertov ?

- a) vedno b) nikoli c) redko**
-

4) Ali je besedilo pesmi pomembno ?

a) da b) ne c) ne poslušam besedila

5) Katero besedilo vam je bolj všeč ?

Dan neskončnih sanj (Vlado Kreslin)

Ravno jaz iz noči
sem peljal tvojo dušo
v dan neskončnih sanj.

Jaz, otrok mrtvih senc
postal sem luč
- rad te imam -
ljubim brez telesa
upam brez srca.

Tudi ti si prišla
mrzlih lic
do ognjišča
v dan neskončnih sanj,
moja kri v tebi vre
a greš, zbežiš
- rad te imam -
toda jutro vabi
v dan neskončnih sanj
nazaj!
Veš zame onkraj zavetja
nimajo cvetja
mraz je in tema mraz je in tema!

Traktor polka (Atomik Harmonik)

Vedno je opran ves gladek in sijoč
je huda in sfrizirana mašina,
turbo projektil brez kančka milosti
močno želi ga vsaka že deklina.

Zapelji me skoz vas da naju vidijo,
ko na tvojih kolenih bom sedela,
me uščipnil boš za poljubčkov zvrhan koš,
a jaz le malo bom zardela.

Hura hura dekleta vsa vedo da imam najlepšega u vasi,
hura hura dekleta vsa vedo da imam največjega u vasi,
hura hura dekleta vsa smeha polna je majolka,
hura hura dekleta vsa ,vsa v en glas : Traktor Polka!

Čez hribe in dole, čez gmajne travnike,
odmeva naj ta traktor polka,
iz auspuha se kadi ko orje in brni,
naj nocoj se pleše traktor polka.

Pravi je model, v klanec brez težav,
vse najlepše vaške brazde rije,
nikoli ne zaspri nikoli zataji,
Saj vedno ima polne baterije.

Hura hura dekleta vsa vedo da imam najlepšega u vasi,
hura hura dekleta vsa vedo da imam največjega u vasi,
hura hura dekleta vsa smeha polna je majolka,
hura hura dekleta vsa - vsa v en glas : Traktor Polka!

a) dan neskončnih sanj

b) traktor polka

Odgovor utemeljite:

6) Ali lahko poslušate glasbo brez besedila?

a) lahko b) ne morem c) vseeno mi je

6) Ali vas moti, če ne razumete besedila?

a) vedno b) nikoli c) včasih

7) Kaj vam je pri popevkah všeč?(1 odgovor)

a) spevnost, melodičnost
b) da si hitro zapomnim besedilo

- c) da ostane v ušesih**
- d) da ima besedilo globlji pomen**

8) Naštej tri avtorje besedil slovenskih popevk?

- 1. _____
- 2. _____
- 3. _____

9) Če slišite popevko, ki vam ni všeč?

- a) zamenjate postajo na radiu oz. ugasnete predvajalnik**
- b) počakam, enkrat je bo že konec**
- c) ne poslušam tako pozorno, važno je, da ni tišine**
- č) ne poslušam glasbe**
- d) nisem pozoren na posamezne popevke**

10) Kaj predlagate, da bi se dvignila raven kakovosti besedil?
